

ปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกล: กรณีศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการ
มนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Contributing Factors towards Successful Distance Education: A Case Study of
Undergraduate Students majoring in Human and Family Development Program, School
of Human Ecology, Sukhothai Thammathirarat Open University

พิศุทธิภา เมธีกุล (Pisutthipa Metheekul)*

เอมอร จารุรังษี (Aim-on Charrurangsri)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกลของนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ข้อมูลทั้งหมดนำมาถอดคำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาประสบการณ์ทางการเรียนของผู้ให้ข้อมูลหลัก สะท้อนปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกลสรุปได้ 4 ประเด็นหลักดังนี้ 1) การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต ประกอบด้วย การยกระดับการศึกษาเพื่อโอกาสที่ดีขึ้น และการก้าวข้ามด้านอายุเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น 2) การสร้างเสริมพลังใจในการเรียน ประกอบด้วย การมีพลังใจมุ่งสู่เป้าหมาย ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ การสร้างความคาดหวังในการเรียน การมองการเรียนรู้ในแง่บวก และ การปรับตัวต่อสภาวะการณ์รอบด้าน 3) การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว ประกอบด้วย การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และ 4) การเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล ประกอบด้วย การมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและเข้าถึงง่าย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และการสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน

ผลการศึกษาสามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลของสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์และของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การสำเร็จการศึกษา, การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต, การเสริมสร้างพลังใจในการเรียน, การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว, การศึกษาทางไกล

*อาจารย์ประจำหลักสูตรพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ABSTRACT

The purpose of this research was to study contributing factors towards successful distance education of undergraduate students, majoring in Human and Family Development Program, School of Human Ecology, Sukhothai Thammathirat Open University. The research was a qualitative method using in-depth interviewed approach. The key informants were purposive sampling with all total of twenty informants. All data were transcribed for content analysis.

Results from learning experiences of key informants reflected in contributing factors towards successful distance education consist of four main themes as follows. First, value of education in life including enhancing educational level for good opportunity and crossing age boundaries to enhance educational level. Second, psychological empowerment during studying including inspiration to achieve goals, confidence to success, formulation expected learning outcomes, positivity thinking on learning and adaptation to diverse circumstances. Third, getting supports from all around including family support, colleagues support and university support. Forth, enrichment potential of distance education including having variety of learning materials with easy to accessibility, improving effective communication, creating an advisory system and building a sustainable network for students.

All results can apply as directions to improve distance educational system for School of Human Ecology and for Sukhothai Thammathirat Open University as well.

Keywords: Graduation, Value of education in life, Psychological empowerment during study, Getting support from all around, Distance education.

บทนำ

การสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของการประกอบอาชีพเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิต อย่างไรก็ตาม ในเส้นทางของการสำเร็จการศึกษานั้น ผู้เรียนย่อมประสบกับสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมรอบตัวผ่านประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในหลากหลายบริบท (Nkuyubwatsi, 2014) สำหรับการศึกษาทางไกลเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาจากเอกสารการสอนที่เป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสริมได้แก่ สื่อโทรทัศน์ รายการวิทยุ ซีดีเสียง ดีวีดี อีกทั้งมีการสอนเสริมเป็นส่วนประกอบบางรายวิชา จึงมีความยืดหยุ่น และเอื้อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและไม่เสียโอกาสในการเรียนรู้ในทุกสถานการณ์โดยมุ่งตอบสนองต่อปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต บุคคลทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งผู้ที่กำลังประกอบอาชีพหรือมีอายุเกินในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็

สามารถศึกษาในการศึกษาทางไกลได้ ดังนั้น ผู้ที่ศึกษาทางไกล จึงมีภูมิหลังและประสบการณ์ส่วนบุคคลที่หลากหลาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า การศึกษาทางไกล แม้ว่าเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษา แต่ด้วยวิธีการสอนแบบไม่เผชิญหน้าย่อมขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน นำไปสู่ความโดดเดี่ยวในการเรียน อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน จึงประสบข้อจำกัดในการจัดการเวลา ที่สมดุลระหว่างการเรียน การทำงานและการดูแลครอบครัว ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาได้อย่างเต็มที่ บางครั้งผลการเรียนอาจไม่เป็นดังคาดหวัง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยในการศึกษา (Budiman, 2018; Goswami & Barman, 2019) และออกจากระบบการศึกษากลางคัน จึงไม่สำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้

ผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า การสำเร็จการศึกษาของผู้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาในระบบปิด มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์การศึกษาในหลากหลายบริบท ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตัวบุคคล ปัจจัยด้านจิตใจ และปัจจัยด้านสังคม สำหรับปัจจัยด้านจิตใจนับเป็นปัจจัยภายในบุคคล เป็นสภาวะทางจิตใจที่ทำให้เกิดการพัฒนาคูณลักษณะในทางที่ดีและส่งต่อการสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย แรงจูงใจในการเรียน (Motivation) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ความยืดหยุ่นตัว (Resilience) ความหวัง (Hope) และการมองโลกในแง่ดี (Optimism) (Wang et al, 2008; Datu et al., 2018; Kuar et al., 2018)

ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิตในการศึกษา และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Yasin & Dzulkifli, 2011) เนื่องจากกระบวนการเรียน ผู้เรียนต้องผ่านประสบการณ์หลากหลายบริบท ทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัย (Creighton, 2007) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างศึกษาในหลักสูตรจนสำเร็จการศึกษา ผลการศึกษาที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์การศึกษาตลอดระยะเวลาในหลักสูตรของผู้ที่สำเร็จศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบทางไกลและระบบปิดที่มีชั้นเรียนปกติ มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามกรอบเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยการศึกษาจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ หรือประสบการณ์ตรง ที่เน้นการทำความเข้าใจสิ่งที่ศึกษาในลักษณะองค์รวมมากกว่าการศึกษาส่วนย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดเชิงลึกและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ตามความเข้าใจของผู้ที่ได้ประสบกับสิ่งนั้นมาด้วยตัวเอง ทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และการให้ความหมาย (ชาย โพธิ์สิตา, 2556) การศึกษาครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางไกล

ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ย่อมมีความสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษาทางไกลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถนำมาวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ทันกับสถานการณ์ เข้าถึงผู้เรียนได้ สะดวก รวดเร็วและประหยัดงบประมาณ ตลอดจนการหาแนวทางในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถคงอยู่ในระบบ

การศึกษาและสำเร็จการศึกษาตามกรอบเวลาของหลักสูตรและตามเป้าหมาย นอกจากนั้น ข้อมูลที่ได้ยังนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาทางไกลเพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างไม่มีข้อจำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกลของนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560 - 2562 จำนวน 20 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ประกอบด้วยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรฯ ในระหว่างปีการศึกษา 2560 - 2562 มีความสนใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมการวิจัย และเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในระหว่างที่กำลังศึกษาในหลักสูตร ฯ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้ (1) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ด้านพฤติกรรมศาสตร์ และด้านการจัดการศึกษาทางไกล รวม 5 ท่าน เพื่อการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของข้อคำถาม (2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์กับนักศึกษาหลักสูตรวิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 ราย เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถาม และ (3) ผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้มีถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2) เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก สำหรับบันทึกการสนทนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลในขณะทำการสัมภาษณ์

3) ตัวผู้วิจัย ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ โดยผู้วิจัยได้เตรียมตัวด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ฟัง การสังเกตและการจดบันทึก

4) เอกสารคำชี้แจงโครงการวิจัย และเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หมายเลข NS No. 21/2563 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน

มกราคม 2564 – พฤษภาคม 2564 โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเองทั้งหมด ตามแนวคำถามที่ได้จัดเตรียมไว้ ใช้ระยะเวลาการสัมภาษณ์แต่ละรายประมาณ 1.00 – 1.30 ชั่วโมง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายยินยอมร่วมมือในการสัมภาษณ์ และอนุญาตให้ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกเสียงรวมทั้งจดบันทึกคำสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติ ความถี่ และร้อยละ ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนำมาถอดคำจากเทปบันทึกทั้งหมด ร่วมกับการจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาประเด็นที่สะท้อนถึงประสบการณ์ในการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษาในการศึกษาทางไกล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ สรุปข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 20 ราย โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามกรอบระยะเวลาของหลักสูตรจำนวน 13 ราย มีเพียง 7 ราย สำเร็จการศึกษาเกินกรอบระยะเวลาของหลักสูตร อายุของผู้ให้ข้อมูลหลักอยู่ระหว่าง 28 ถึง 60 ปี อายุเฉลี่ย 43 ปี และทุกคนเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในระหว่างที่กำลังศึกษาในหลักสูตรฯ ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนประสบการณ์ในระหว่างศึกษาทางไกลที่สอดคล้องกันในหลากหลายมิติ ที่สำคัญคือผู้ให้ข้อมูลหลักได้สะท้อนประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้การเรียนทางไกลสามารถสำเร็จได้ตามโครงสร้างของหลักสูตร สรุปปัจจัยสนับสนุนที่เป็นประเด็นหลักสำคัญ 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต 2) การเสริมสร้างพลังใจในการเรียน 3) การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว 4) การเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล แต่ละประเด็นมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต

การศึกษาทางไกลเป็นระบบที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องในด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เรียน จึงเป็นระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในทุกช่วงวัย หากบุคคลมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยก็สามารถสมัครเข้าศึกษาได้ด้วยตนเอง ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่ ได้สะท้อนประสบการณ์ในการศึกษาทางไกลที่แสดงออกถึงการให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิตในหลากหลายมิติ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาทางไกลโดยเฉพาะในเรื่อง 1.1) การยกระดับการศึกษาเพื่อโอกาสในชีวิต และ 1.2) การก้าวข้ามด้านอายุเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น โดยแต่ละประเด็นย่อยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การยกระดับการศึกษาเพื่อโอกาสในชีวิต ระดับศึกษานับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการเข้าทำงาน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีความต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาของตน ย่อมส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การประกอบอาชีพ การงาน ในด้านการปรับวุฒิเพื่อเลื่อนตำแหน่ง การปรับฐานเงินเดือนให้สูงขึ้น ตลอดจนนำมาใช้ในการเปลี่ยนงานใหม่ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงที่ว่า

“...ถ้าเรียนจบ เราก็ไปยื่นปรับวุฒิได้ ไปยื่นแบบเลื่อนตำแหน่งได้ตามภาระงานที่เราทำอยู่ วันนี้ถ้าเรายังไม่จบ เราไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้ เพราะว่าเรายังไม่มีวุฒิการศึกษา เรายังเป็นแค่ ม.6 เราจะเลื่อนเป็นตำแหน่งอื่นไม่ได้เลย.” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 37 ปี)

ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงอีกรายยังกล่าวเกี่ยวกับ การยกระดับการศึกษาย่อมเปิดโอกาสในการสร้างงานว่า “อยากเป็นครูอนุบาลค่ะ แต่ว่าทำงานไปด้วย แล้วก็เรียนไปด้วย เริ่มทำงานตั้งแต่จบ ม.6 ก็เลยไม่มีโอกาสได้เรียนปริญญาตรี เอนี่ใกล้เคียงกับสายที่อยากเรียน ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 39 ปี)

1.2 การก้าวข้ามด้านอายุเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น การเปิดโอกาสของการศึกษาทางไกลไม่ได้จำกัดอายุผู้เรียน ช่วงอายุของผู้เรียนจึงแตกต่างกันมาก ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่จึงอายุมาก ด้วยการให้คุณค่าการศึกษาเป็นสำคัญทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่สามารถก้าวข้ามอุปสรรคด้านอายุ โดยมุ่งถึงผลสำเร็จของการศึกษาเป็นหลัก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักวัย 60 ปี ที่ว่า

“ สมมติว่าเราจบ เราสอบผ่าน อายุอย่างเรา เราทำได้ อันนี้ เป็นสิ่งที่ว่ามันทำลายชีวิตเรามากเลย ด้วยอายุ ด้วยในกลุ่มพี่น้องที่เราทำได้ แล้วเราทำได้ด้วยตัวเราเอง เราไม่มีตัวช่วย เราไม่มีห้องเรียน ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 60 ปี)

ผู้ให้ข้อมูลหลักอีกรายหนึ่งกล่าวเกี่ยวกับการก้าวข้ามอายุเพื่อพิสูจน์ความสามารถของตนเองว่า

“ แกวบ้านชุมชนนี้ คนเขาก็จะไม่ค่อยเรียนกัน เราที่บ้านก็ถูกถาม แก่บ้านนี้ยังเรียนแล้วเมื่อไหร่จะจบละ เราก็เลยเอ๋อก็ยังไม่เรียนอยู่ เรียนไปเรื่อยๆ คนอื่นเค้าก็แก่กว่าเราก็อ้างเรียนเลย ก็เลยทำให้เป็นแรงผลักดัน อยากเรียนให้จบอะค่ะ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 43 ปี)

2. การเสริมสร้างพลังใจในการเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นองค์ประกอบด้านจิตใจ ที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างพลังใจและช่วยให้มีความสุขในการเรียนและนำไปสู่ความสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย ปัจจัยทางด้านจิตใจที่เชื่อมโยงกับความสำเร็จการศึกษาดังกล่าว ประกอบด้วยประเด็นย่อยที่สำคัญคือ 2.1) การมีพลังใจมุ่งสู่เป้าหมาย 2.2) ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ 2.3) การสร้างความหวังในการเรียน 2.4) การมองการเรียนรู้นั้นแง่บวก และ 2.5) การปรับตัวต่อสภาวะการรบกวนรอบด้าน แต่ละประเด็นย่อยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การมีพลังใจมุ่งสู่เป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ มีความสำเร็จเป็นเป้าหมายชัดเจน จึงมีจิตใจมุ่งมั่นและผลักดันตนเองไปสู่เป้าหมาย โดยไม่หยุดยั้งหรือลี้เลียงความตั้งใจของตนเอง เป็นเสมือนสิ่งเตือนใจ ทำให้มีความเพียรพยายามต่อไปเพื่อก้าวผ่านความรู้สึกท้อแท้หรืออยากจะออกจากเส้นทางการศึกษากลางคัน ดังคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลหลักวัย 60 ปี ที่กล่าวว่า มีเป้าหมายอยู่ที่ ปริญญาโดยกล่าวว่า

“...มันมีปริญญา ปริญญาที่วางใจเราว่า เออแล้วเราก็ตั่งเป้าว่าเราต้องได้นะ เราต้องทำได้สิ ฉันต้องทำได้สิ มันเป็นเรื่องที่ทำลายความสามารถเรา แล้วความภาคภูมิใจเราว่า เอออายุอย่างเรานะ เราทำได้สำเร็จแล้วนะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 60 ปี)

2.2 ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ ประสบการณ์ของความสำเร็จจึงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้น การเรียนทางไกล จำเป็นต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่สะท้อนประสบการณ์

ของการศึกษาด้วยตนเอง โดยเฉพาะสื่อหลัก คือ เนื้อหาในเอกสารการสอนชุดวิชาฯ และการทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อพบว่าตนเองมีพัฒนาการดีขึ้น ก็จะเกิดทักษะในการศึกษาและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ผ่านประสบการณ์จากที่ฝึกฝนทั้งการจากอ่าน การทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ดังคำอธิบายของผู้ให้ข้อมูลหลักวัย 38 ปี ที่กล่าวว่า

“ มันเหมือนเพิ่มความมั่นใจให้เราอีกระดับหนึ่งว่า ถ้าในการทำข้อสอบจะทำแบบฝึกหัด ที่แรกทำแบบฝึกก่อน พอตอนหลังมาทำแล้วได้คะแนนเพิ่มขึ้น จากตอนก่อนเริ่มเรียน มันก็ทำให้เรามีความมั่นใจ เวลาเราเข้าห้องสอบ เรารู้แล้วว่าในการทำข้อสอบเราจะต้องวิเคราะห์ประมาณไหนอะไรอย่างเนี่ยค่ะ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 38 ปี)

2.3 การสร้างความหวังในการเรียน ความหวังเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือตนเอง เมื่อประสบความยากลำบากในการเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการแสวงหาแนวทางในการจัดการปัญหาในการเรียนจนผ่านพ้นไปได้ ทำให้มีความหวังและมีกำลังใจที่จะเรียนต่อไป ดังคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลหลักวัย 45 ปี ที่กล่าวเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนว่า

“ ...เคยสอบ แล้วก็ตก ซ้อมแล้วก็ตกแบบมันมีวิชาภาษาอังกฤษสอบ 4 ครั้งแล้ว ตกแล้วตกอีก มันก็รู้สึกท้อมากเลย แล้วทีนี้ก็ไม่รู้จะทำยังไงดีให้มันผ่านก็เลยหาในเน็ตก็เจอกระทู้ของมหาวิทยาลัยที่เค้าบอกว่ามีอบรมเข้มนะ แล้วเราก็รู้สึกว่ามีหวัง รู้สึกว่า เฮ้ยตัวเองมีแรง แรงที่จะเรียนต่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 45 ปี)

2.4 การมองการเรียนรู้ในแง่บวก ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ต้องผ่านประสบการณ์ในการเรียนทั้งทางบวกและทางลบ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพด้านจิตใจในหลากหลายแง่มุมเป็นอย่างมาก เช่น ความเห็นดีเห็นงามจากการทำงานและการดูแลครอบครัว การถูกดูถูกจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะเมื่อผลการเรียนที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อพบกับประสบการณ์ทางลบ ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ เลือกนำประสบการณ์ทั้งทางบวกและทางลบมาใช้เป็นพลังในการศึกษาต่อไปให้สำเร็จหลักสูตร ดังเช่นหญิงวัย 39 ปี ให้มุมมองในแง่บวกเกี่ยวกับรายวิชาที่ยาก ดังคำอธิบายที่ว่า

“ ถ้าเราไม่คิดบวกชีวิตมันจะลบอย่างเดียว คือในการเรียน รายวิชาที่มันยาก ถ้าเราคิดว่ามันยาก นั่นก็แง่ลบแล้ว...เห็นว่ามันยาก ไม่อยากอ่านนี่มันลบละ แต่ถ้าเราได้ลองเปิดอ่าน เราได้สัมผัสเนื้อหาข้างใน ทุกอย่างมันเป็นความรู้หมดเลยนะ นั่นคือ ความรู้ที่มันจะเปิดอนาคตของเรา ”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 39 ปี)

แม้ประสบการณ์จากการสอบตก ก็มองให้เป็นแง่บวก ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักวัย 60 ปี ที่ว่า

“ ตกก็ซ้อมสิไม่เห็นเป็นไรเลย แต่ถ้าเราจบมันเป็นรางวัลชีวิตเรานะ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 60 ปี)

2.5 การปรับตัวต่อสภาวะการรอบด้าน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้สะท้อนประสบการณ์ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระหว่างที่ศึกษา อันส่งผลกระทบต่อความรู้สึกท้อแท้ เสียใจ ผิดหวัง จนหมดกำลังใจต่อการเรียนต่อให้สำเร็จ ฯลฯ แต่เมื่อได้พยายามทบทวนตนเอง โดยให้กำลังใจตนเอง พักผ่อน นึกถึงสิ่งที่ได้

ทุ่มเทลงแรงไปแล้ว และพยายามปรับตัวและฟื้นฟูจิตใจตนเองให้มีพลังใจที่เข้มแข็ง เพื่อเดินทางต่อไปให้สำเร็จการศึกษา ดังผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงกล่าวว่า

“ พอผ่านทอมที่สอง แม่เสีย ก็เลยแบบ เฮ้ย จะยังไง แล้วเออเรียนจบไปแล้วแม่เราก็ไม่อยู่ยินดีอะไร แต่ก็ยังไม่ได้เลิกเรียน ก็สอบไปนั่นแหละ ก็มีแบบช่วงที่เราที่ไม่มีกำลังใจอ่านหนังสือนะ มีแอบตก แล้วพอมันผ่านไปก็คือ มันก็ต้องเดินต่อ เรายังทำงานอยู่ เราก็เหมือนมีกำลังใจฮึดสู้ขึ้นมาอีก พอมันผ่านเรื่องแม่เรื่องอะไรไปอย่างนี้ มันก็กลับมาได้ อีกครั้งหนึ่ง ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 37 ปี)

และผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงอีกรายหนึ่งกล่าวว่า

“ ที่ผ่านมาระดิดชอบอยู่สองวิชา แต่เราพยายามที่จะทำมันให้จบ คือมันติดชอบ แล้วมันอารมณ์ในช่วงนั้น เริ่มเลย เริ่มเฮิร์ตขึ้นมา แล้วอารมณ์ที่เรารู้ผลในวันนั้น และเราให้เวลามันซักสอง สามวัน กับอารมณ์ตรงนั้น แล้วกลับมาสู้ใหม่ วิชาอื่นเรายังผ่านแล้วนี่ ตกก็ซ่อมสิ ”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 60 ปี)

3. การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว

จากประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้สะท้อนให้เห็นรูปแบบของการสนับสนุนทางสังคมจากรอบตัวที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาในหลักสูตรได้อย่างราบรื่น นำไปสู่การสำเร็จการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนแรงหนุนทางสังคมซึ่งสรุปเป็นประเด็นย่อยได้ 3 ประเด็น คือ 3.1) แรงหนุนจากครอบครัว 3.2) แรงหนุนจากผู้ร่วมงาน และ 3.3) แรงหนุนจากมหาวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

3.1 แรงหนุนจากครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับการสนับสนุน จากสมาชิกครอบครัวทั้งด้านความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของการเรียน โดยให้กำลังใจ การช่วยแบ่งเบาภารกิจในครอบครัว ช่วยเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนการสนับสนุนเงินค่าเล่าเรียน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“ เขาให้กำลังใจหรือช่วยดูแลลูกให้ ในช่วงเสาร์อาทิตย์ เพราะบางทีเสาร์อาทิตย์มีแบบที่จะต้องอ่านหนังสืออะไรอย่างนี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 38 ปี)

ผู้ให้ข้อมูลหลักอีกรายหนึ่งยืนยันการสนับสนุนทางการเงินว่า

“ สามียะเยอะมากเลยคะ ตอนนี้เป็นกองทุนคะ กองทุนเลยคะ ค่าทอม ค่าอะไร ถ้าเราไปทิมมหาวิทยาลัยอะไรอย่างนี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 43 ปี)

3.2 แรงหนุนจากผู้ร่วมงาน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน นับเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานควบคู่ไปกับการศึกษาได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องวิตกกังวลสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเรียนได้เต็มที่ ดังผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงกล่าวถึงการเกื้อหนุนจากเพื่อนร่วมงานเมื่อต้องการวันหยุดเพื่อการสอบ ที่ว่า

“ เวลาจะไปสอบ เราก็ต้องขอว่า เสาร์อาทิตย์นี้จะไปสอบนะ ขอไม่จัดเวรให้ได้ไหม ขอเวรวันหยุด ไม่ต้องขึ้นเวร หรือถ้ามันไม่ได้จริง ๆ ก็ต้องขอแลกกับเพื่อน เพื่อนก็จะแลกให้ ค่ะ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 42 ปี)

3.3 แร่งหนนจากมหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้รับสะดวกจากระบบบริการทางการศึกษา และการสนับสนุนด้านข้อมูลสารสนเทศ มีศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร (One Stop Service) ที่เอื้อให้ การศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลักได้กล่าวถึงความประทับใจในบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยว่า “ สิ่งทีพ็ไทรไป แล้วเขาจะตอบรับกลับมาคะ พอรอสาย เขาก็จะโอนสายให้ เคยไทรเข้าไปสาขาเรา เขาก็จะรีบ ค่นคว่าให้ เดียวให้เบอร์ไทรแล้วไทรไปเลยนะคะ เดียวโอนสายไปให้ะคะ ขออนุญาตอดเสียงนะคะ เขาก็จะ บอกเราอย่างนี้... ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 43 ปี)

4. การเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล

นอกจาก ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้สะท้อนประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษา ทางไกลในหลากหลายบริบทแล้ว ยังได้สะท้อนประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการสำเร็จ การศึกษาทางไกล โดยปัจจัยดังกล่าวนี้ว่าเป็นมุมมองที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการ เรียนการสอนทางไกล นับเป็นการเพิ่มศักยภาพในการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง และเป็นการเพิ่ม ศักยภาพของการศึกษาทางไกลในเวลาเดียวกัน โดยปัจจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ 4 ประเด็นย่อยคือ 4.1) การมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเข้าถึงง่าย 4.2) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4.3) การส่งเสริมระบบอาจารย์ ที่ปรึกษา และ 4.4) การสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การมีสื่อการสอนที่หลากหลายและเข้าถึงง่าย แม้การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรร มาธิราช จะมีสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเสริมสำหรับนักศึกษาอยู่แล้ว แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมรอบด้านอย่างรวดเร็วและส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในปัจจุบัน จากประสบการณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้สะท้อนรูปแบบสื่อการสอนที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล ที่ประหยัดรายจ่ายและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน เช่น การไลฟ์สดใน facebook สร้างกลุ่มไลน์ประจำชุดวิชา เป็นต้น ดังผู้ให้ข้อมูล หลักชายอธิบายว่า

“สื่อครบ ทั้งสื่อออนไลน์ ถ้าอาจารย์ทำลงยูทูป ไม่ต้องทำลงซีดีก็ได้ แบบสอนเสริม อาจารย์สอนลงเป็นราย หน่วยแล้วเอามาอัปเดตลงยูทูป แล้วให้นักศึกษาเข้าไปดู มั่นว่าจะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหา เพิ่มขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลหลักชาย, วัย 38 ปี)

4.2 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ในการศึกษาทางไกลการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นับเป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนสำเร็จผลการศึกษาตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการสื่อสารที่ได้รับสารตรงประเด็น สะดวก รวดเร็วและเป็นการสื่อสารสองทาง ผู้ให้ข้อมูลหลักได้สะท้อนวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับการศึกษา ในการศึกษาทางไกลดังกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่กล่าวว่า

“ เดียวนี้ใครก็ใช้ facebook ใช้ไลน์ ถ้ามีช่องทางติดต่อสื่อสาร พอถามแล้วได้คำตอบ จะเป็นประโยชน์มาก ครับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักชาย, วัย 38 ปี)

4.3 การส่งเสริมระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากการศึกษาทางไกลผู้ให้ข้อมูลหลักเรียนด้วยตนเอง ไม่มีการเข้าชั้นเรียน ไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษา ดังเช่นผู้ศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไป จากประสบการณ์ ของผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมให้มีอาจารย์ที่ปรึกษานั้นว่ามีความสำคัญในการช่วยแก้ปัญหา

ข้อสงสัย และเป็นกำลังใจของผู้เรียน นำไปสู่การสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายในระบบทางไกล ดังนั้น การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยทั่วไป โดยสามารถจัดในรูปแบบที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกล ดังผู้ให้ข้อมูลหลักหญิงได้กล่าวว่า

“ ถ้ามีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้วยจะดีนะคะ อาจจะเป็นกรู๊ปไลน์ของทางเอกเราแล้วก็ มีอาจารย์ที่ให้คำแนะนำในเรื่องของการเรียนหรือบางคนคือเรียนไปหลายวิชาแล้วสอบไม่ผ่านสักที เขามีท้อเหมือนกันนะคะ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหญิง, วัย 38 ปี)

4.4 การสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน จากประสบการณ์การศึกษาของผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนความเห็นว่าการสร้างเครือข่ายของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตร โดยอาจสร้างเครือข่ายในรูปแบบออนไลน์ต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียน ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการเรียน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน ย่อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้เรียนในระบบทางไกลสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมาย ดังผู้ให้ข้อมูลหลักชายกล่าวว่า

“ ถ้าเป็นไปได้ปี อย่างน้อยให้เรามีกลุ่มตั้งแต่เราเข้ามาเรียน ก็จะได้คุยกัน ปรึกษากันในกลุ่ม ไปสอบก็ไปด้วยกัน ไปขึ้นรถด้วยกัน ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักชาย, วัย 38 ปี)

สรุปผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการสำเร็จการศึกษาทางไกลมีรายละเอียดดังนี้

1. การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านระดับการศึกษาและอายุ การที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการดำเนินชีวิต จึงต้องการสำเร็จการศึกษาเพื่อให้ตนเองมีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นและได้พัฒนาศักยภาพของตนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ประกอบด้วยประเด็นย่อย คือ 1.1) การยกระดับการศึกษาเพื่อโอกาสในชีวิต เนื่องจากการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีช่วยสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และ 1.2) การก้าวข้ามด้านอายุเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น เนื่องจากเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงสามารถก้าวข้ามอุปสรรคด้านอายุและตั้งใจศึกษาจนสำเร็จ

2. การเสริมสร้างพลังใจในการเรียน ด้วยวิธีการศึกษาทางไกลที่ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์หรือระหว่างเพื่อนร่วมรุ่น เมื่อพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคจึงต้องแก้ปัญหาหรือผ่านพ้นความยากลำบากในการเรียนด้วยตนเองเป็นหลัก การมีพลังใจในการเรียนจึงเป็นสิ่งที่ช่วยผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถจัดการปัญหาได้และยังคงอยู่ในระบบการศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การมีใจมุ่งสู่เป้าหมาย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความมุ่งมั่นและผลักดันตนเองให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2.2) ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองจากการที่เคยมีประสบการณ์ของความสำเร็จทางการเรียน 2.3) การสร้างความคาดหวังในการเรียน โดยรู้จักแสวงหาวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่ปรารถนา 2.4) การมองการเรียนรู้อย่างบวก เมื่อพบกับประสบการณ์ทางการเรียนไม่ว่าจะเป็นแง่ดี

หรือไม่ก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลหลักเลือกนำแง่มุมด้านบวกของประสบการณ์นั้นมาใช้เป็นพลังในการศึกษาต่อไปให้สำเร็จ 2.5) การปรับตัวต่อสภาวะการณ์รอบด้าน ทำให้สามารถผ่านพ้นต่อปัญหาและอุปสรรค ฟุ้งฝันจิตใจตนเองให้เข้มแข็งและกลับมาศึกษาได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ถอดใจหรือหยุดศึกษากลางคัน

3. การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว ผู้ให้ข้อมูลหลักได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งในด้านจิตใจและทางกายภาพจากบุคคลรอบตัวประกอบด้วย 3.1) แรงหนุนจากครอบครัว ในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ภายในครอบครัว ทุนทรัพย์สำหรับการศึกษา ความเข้าใจและการให้กำลังใจในการเรียน 3.2) แรงหนุนจากผู้ร่วมงาน ทำให้สามารถศึกษาและทำงานได้อย่างราบรื่น 3.3) แรงหนุนจากมหาวิทยาลัย ทำให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แรงหนุนจากรอบตัวช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักศึกษาด้วยความสบายใจ และสามารถทุ่มเทให้กับการศึกษาได้อย่างเต็มที่

4. การเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล เป็นแง่มุมจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของการจัดการศึกษาทางไกลเพื่อความสำเร็จของนักศึกษา ประกอบด้วย 4.1) การมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเข้าถึงง่าย 4.2) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4.3) การสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และ 4.4) การสร้างเครือข่ายที่ยั่งยืน โดยดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ที่ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเรียนให้กับอาจารย์และนักศึกษา ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาทางไกลได้ตามเป้าหมาย

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ สะท้อนประสบการณ์ในการเรียนจนสำเร็จการศึกษาของผู้เรียนในการศึกษาทางไกล อภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้คุณค่าการศึกษาต่อชีวิต

ผลการศึกษาจากประสบการณ์ผู้สำเร็จการศึกษาทางไกล สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาทางไกล ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถสมัครเข้าศึกษาได้โดยไม่จำกัดอายุ เพศ และพื้นฐานการศึกษา ดังนั้น ผู้เรียนทางไกลจึงมีความหลากหลายทั้งทางพื้นฐานการศึกษาและอายุที่ต่างกัน อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว ก็ไม่ใช่อุปสรรคต่อการสำเร็จการศึกษาทางไกลด้วยเหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึง 1.1) การยกระดับการศึกษาเพื่อโอกาสในชีวิต ความต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นกว่าพื้นฐานการศึกษาเดิมนับเป็นพลังใจที่สำคัญที่ทำให้สามารถเรียนจนสำเร็จหลักสูตร เพราะผลของความสำเร็จการศึกษานำมาซึ่งความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพการงาน การปรับตัวเพื่อเลื่อนตำแหน่ง การปรับฐานเงินเดือนให้สูงขึ้นตลอดจนนำมาใช้ในการเปลี่ยนงานใหม่ และ 1.2) การก้าวข้ามด้านอายุเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น ย่อมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในชีวิตตนเองและชีวิตครอบครัว เสริมสร้างความมั่นใจและความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่อไป

2. การเสริมสร้างพลังใจในการเรียน

องค์ประกอบด้านจิตใจ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างพลังใจ เนื่องด้วยผู้เรียนทางไกลส่วนใหญ่นี้มีภาระการงานในด้านอาชีพ ด้านดูแลครอบครัว ควบคู่ไปกับการศึกษา จำเป็นต้องจัดการบริหารรอบด้านให้สมดุลโดยต้องอาศัยการเสริมสร้างพลังใจให้กับตนเอง ให้มีจิตใจที่เข้มแข็งและมีพลังที่จะต่อสู้ฝ่าฟันจนนำไปสู่

ความสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังใจให้กับตนเองอันเป็นสภาวะทางจิตใจเชิงบวกของบุคคล ที่เชื่อมโยงกับความสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การมีใจมุ่งสู่เป้าหมาย 2.2) ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ 2.3) การสร้างความคาดหวังในการเรียน 2.4) การมองการเรียนรู้ในแง่บวก และ 5) การปรับตัวต่อสภาวะการณ์รอบด้าน โดยแต่ละประเด็นย่อยอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 การมีใจมุ่งสู่เป้าหมาย การที่ผู้เรียนมีพลังใจนำไปสู่เป้าหมายเพื่อความสำเร็จทางการศึกษาที่ชัดเจนทำให้เกิดแรงผลักดันและพยายามศึกษาให้สำเร็จตามที่มุ่งหมาย แม้มีอุปสรรคระหว่างการศึกษาที่ไม่ล้มเลิกความตั้งใจของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดแรงจูงใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีพลังและมีเป้าหมายชัดเจน เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจสูงจะมีความกระตือรือร้น ความสนใจในการเรียน สามารถจัดการเรียนตามที่ตนเองสนใจได้ดี มีความสม่ำเสมอในการเรียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย นำไปสู่โอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาที่สูงขึ้น (Froiland, 2012; Deci & Ryan, 2008)

2.2 ความเชื่อมั่นในความสำเร็จ การศึกษาทางไกลจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้สำเร็จการศึกษาได้สะท้อนประสบการณ์ของความสำเร็จในแต่ละขั้นตอนของการศึกษาจากการอ่าน การฟัง การฝึกฝนทำแบบฝึกปฏิบัติก่อนและหลังเรียน ที่ก่อให้เกิดทักษะในการเรียนนำไปสู่ความมั่นใจในการสอบและผลความสำเร็จของการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ความสามารถของบุคคล ที่มีประสบการณ์ ที่ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายมาก่อน ย่อมช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ เมื่อต้องทำสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกัน ย่อมมีความเชื่อว่าตนมีความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Bandura, 1977) ผลการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่าผู้เรียนที่รับรู้ความสามารถของตนเองในทิศทางบวกจะมีแนวโน้มของสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาที่ดีและประสบความสำเร็จทางการศึกษา (Talsma et al., 2018)

2.3 การสร้างความหวังในการเรียน จากการที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้สะท้อนประสบการณ์จากการศึกษาทางไกล ที่เป็นอุปสรรคในการเรียนในหลากหลายรูปแบบ แต่ในที่สุดผู้เรียนก็สามารถแสวงหาแนวทางในการจัดการปัญหาจนผ่านพ้นไปได้ ทำให้เกิดกำลังใจและความหวังในการเรียนต่อไป การสร้างความหวังในการเรียนนับเป็นอีกพลังทางใจที่สำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนไม่ให้อ่อนย่อ เพราะมีความหวังและหนทางที่จะบรรลุเป้าหมายในการสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับที่ Rand et al. (2020) พบว่า ความหวังเป็นตัวแปรที่ทำนายผลการเรียนที่ดีขึ้นหรือสำเร็จตามที่หวัง

2.4 การมองการเรียนรู้ในแง่บวก จากการศึกษาสะท้อนว่าผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้ผ่านประสบการณ์ในการเรียนทั้งทางบวกและทางลบในหลากหลายแง่มุมที่ส่งผลต่อสภาวะจิตใจ อย่างไรก็ตาม เมื่อพบกับประสบการณ์ต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ เลื่อนนำประสบการณ์ทั้งหมดมาเป็นพลังใจในแง่ดีในการฝ่าฟันอุปสรรค เพื่อการศึกษาต่อให้สำเร็จหลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ผู้เรียนที่มองโลกในแง่ดีจะประสบความสำเร็จทางการศึกษาสูงกว่าผู้เรียนที่มองโลกในแง่ลบ (Singh & Jha, 2013)

2.5 การปรับตัวต่อสภาวะการณ์รอบด้าน ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้สะท้อนประสบการณ์ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในระหว่างที่ศึกษาทางไกล ส่งผลให้หมดกำลังใจต่อการศึกษา แต่การที่ได้เรียนรู้ เข้าใจปัญหาและพยายามปรับตัว ก็สามารถจัดปัญหาและสภาวะจิตใจของตน ให้กลับมามีพลังใจในการศึกษาต่อจนสำเร็จหลักสูตร ทำนองเดียวกับการศึกษาของ Kazmi & Muazzam (2020) ที่พบว่า การประสบปัญหาในการปรับตัวของผู้เรียน จะส่งผลต่อความหย่อนตัวของผู้เรียนและจะส่งผลต่อการประสบความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียน

3. การได้รับแรงหนุนจากรอบตัว

ผลการศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักสะท้อนให้เห็นว่าการสนับสนุนจากรอบด้านนับตั้งแต่ครอบครัว ผู้ร่วมงาน และมหาวิทยาลัย นับเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนสำเร็จการศึกษาทางไกล การสนับสนุนที่เอื้อต่อการศึกษาของผู้เรียน ได้แก่ การให้กำลังใจ การช่วยเหลือแบ่งเบาภารกิจในครอบครัว การช่วยเหลือทางการเงินจากรอบครัว การส่งเสริมทางการเรียนจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน ตลอดจนการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยในด้านการบริการทางการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อให้การบริการทางการศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องผลการศึกษาของ Le et al. (2018) พบว่า นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงจะมีส่วนในการส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและห่างไกลจากความเหนื่อยล้าทางอารมณ์

4. การเพิ่มศักยภาพของการศึกษาทางไกล

แม้การศึกษาทางไกลจะเปิดโอกาสทางการศึกษาให้บุคคลได้ศึกษาตลอดชีวิต โดยไม่จำกัดเพศ วัยและสถานที่ศึกษา สามารถสำเร็จการศึกษาได้ แต่ก็มีข้อจำกัดจากการศึกษาทางไกลที่เป็นเสียงสะท้อนผ่านประสบการณ์ผู้เรียนที่ควรนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาทางไกล สอดคล้องกับ Rae (1989) ที่สรุปว่า การสนับสนุนการศึกษาทางไกลควรพัฒนาขึ้นจากการรับรู้ตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถ มีความมั่นใจในตนเองที่จะเรียนรู้ สามารถมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และประเมินตนเองได้ ข้อคิดเห็นที่ผู้เรียนได้สะท้อนผ่านประสบการณ์อภิปรายผลได้ใน 4 ประเด็นย่อยดังนี้

4.1 การมีสื่อการเรียนรู้ที่ความหลากหลายเพิ่มเติมจากที่มีอยู่และเข้าถึงง่าย โดยพัฒนาสื่อให้มีความก้าวหน้าสอดคล้องกับรูปแบบเทคโนโลยีในปัจจุบันและง่ายต่อการเข้าถึงของผู้เรียน สามารถจัดการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เพิ่มขึ้น ดังผลการศึกษาที่ผ่านมาสะท้อนว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ มีบทบาทในการดำเนินชีวิตและเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เทคโนโลยีมีผลดีมีเดียที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลายช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งเอื้อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Georgiadou & Siakas, 2006) สอดคล้องกับ Rashid & Elahi (2012) ให้ความเห็นว่า ระบบการศึกษาทางไกลควรพิจารณาให้รอบด้านและทำให้เกิดสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียน หลักสูตร และสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องสนับสนุนและเลือกเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4.2 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในหลายช่องทาง นับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายในระบบทางไกล ทั้งนี้การรับสารที่ตรงประเด็น สะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะสามารถสื่อสารกับหลักสูตรหรือสาขาวิชาได้โดยตรง และควรเป็นการสื่อสารสอง yöm จะส่งเสริมการสำเร็จการศึกษายิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Rahman (2014) สรุปว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพต่อการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการศึกษาทางไกลในการลดข้อจำกัดด้านเวลา ค่าใช้จ่าย และสถานที่ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาจำนวนมากได้พร้อมๆกันอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการสืบค้นทรัพยากรทางการศึกษาที่หลากหลาย

4.3 การส่งเสริมระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องด้วยการศึกษาทางไกล ผู้เรียนพึ่งตนเองเป็นหลัก ดังนั้นระบบอาจารย์ที่ปรึกษาย่อมสามารถช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยในระหว่างการศึกษา และเป็นกำลังใจของผู้เรียน นำไปสู่การสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย การพัฒนาการศึกษาทางไกลด้วยการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความจำเป็นเช่นเดียวกับในมหาวิทยาลัยปิด แต่เลือกรูปแบบการจัดที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกล

4.4 การสร้างเครือข่ายนักศึกษาที่ยั่งยืน เพื่อให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักและมีเพื่อนฝูงตั้งแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตร โดยสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและปรึกษาปัญหา ข้อสงสัยในการศึกษา ทำให้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในระหว่างการเรียนรู้ ทั้งนี้ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายเป็นสื่อกลางย่อมช่วยให้เครือข่ายการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน (Rashid & Elahi, 2012)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการศึกษาทางไกล

1.1 ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาปัจจัยทางจิตให้กับนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีคุณลักษณะ

สำคัญทางจิตที่ช่วยให้สำเร็จการศึกษาตามกรอบเวลาของหลักสูตร

1.2 ควรนำเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เข้าถึงผู้เรียนได้ง่าย พัฒนาระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และการสร้างเครือข่ายนักศึกษาที่ยั่งยืน

2. การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะหลักสูตรวิชาเอกพัฒนการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การศึกษาต่อไปควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมหลากหลายสาขาวิชา ตลอดจนการศึกษาเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยในระบบปิด

2.2 การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาภายในกรอบระยะเวลาของหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยให้มีทั้งผู้ที่

สำเร็จการศึกษาภายในกรอบระยะเวลาและผู้ที่สำเร็จการศึกษาเกินระยะเวลาของหลักสูตรในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สะท้อนแง่มุมที่หลากหลายยิ่งขึ้น

Reference

- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review* 84 : 191-215.
- Budiman, R. (2018). Factors Related to Students' Drop Out of a Distance Language Learning Programme. *Journal of Curriculum and Teaching* 7, (2) : 12-19.
- Creighton, L. M. (2007). Factors Affecting the Graduation Rates of University Students From Underrepresented Populations. *International Electronic Journal for Leadership in Learning* 11, (7) : 1-12.
- Datu, J. A. D., King, R. B., & Valdez, J. P. M. (2018). Psychological capital bolsters motivation, engagement, and achievement: Cross-sectional and longitudinal studies. *The Journal of Positive Psychology* 13, (3) : 260-270.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology* 49, (3) : 182-185.
- Froiland, J. M. (2012). Intrinsic motivation to learn: The nexus between psychological health and academic success. *Contemporary School Psychology* 16 : 91-100.
- Georgiadou, E. & Siakas, K. V. (2006). Distance learning: Technologies; enabling learning at own place, own pace, own time. In R. Dawson, E. Georgiadou, P. Linecar, M. Ross, & G. Staples (eds.), *Learning and teaching issues in software quality, Proceedings of the 11th international conference on software process improvement-research into education and training* (pp. 29-40). Southampton: The British Computer Society.
- Goswami, D., & Barman, S. (2019). Learner's Drop out in the Distance Learning Programme: A Case Study of the Institute of Distance and Open Learning, Gauhati University. *Journal of Xi'an University of Architecture & Technology* 11, (12) : 907-917.
- Kazmi, U. E. R., & Muazzam, A. (2020). Adjustment problems, depression, and academic achievement: The mediating role of resilience. *Pakistan Journal of Psychological Research* 35, (3) : 545-557.
- Kuar, L. S., Ng, L. P., Choong, Y. O., Tan, C. E., & Teoh, S. Y. (2018). The role of psychological capital in predicting academic achievement among undergraduate students of a Malaysian private university. *Journal of Engineering & Technology* 7, (3.35) : 173-176.
- Le, J., Han, Xue., Wang, W., Sun G. & Cheng, Z. (2018). How social support influences

- university students' academic achievement and emotional exhaustion: The mediating role of self- esteem. *Learning and Individual Differences* 61 : 120-126.
- Nkuyubwatsi, B. (2014). A Cross-Modal Analysis of Learning Experience from a Learner's Perspective. *The Electronic Journal of e-Learning* 12, (2) : 195-205.
- Podhisita, C. (2013). The art and science in the qualitative research. 6th ed. Bangkok: Amarin Printing.
- Rae, M. (1989). Successful distance learners: Some New Zealand correspondence school strategies. In A. Tait (Ed.), *Proceedings of the interaction and independence: Student support in distance education and open learning* (pp. 211-222). Downing College.
- Rahman, H. (2014). The role of ICT in open and distance education. *Turkish Online Journal of Distance Education* 15, (4) : 162-169.
- Rand, K. L., Shanahan, M. L., Fischer, I. C., & Fortney, S. K. (2020). Hope and optimism as predictors of academic performance and subjective well-being in college students. *Learning and Individual Differences* 81 : 1-9.
- Rashid, M. & Elahi, U. (2012). Use of Educational Technology in Promoting Distance Education, *Turkish Online Journal of Distance Education* 13, (1) : 79-86.
- Singh, I., & Jha, A. (2013). Anxiety, optimism and academic achievement among students of private medical and engineering colleges: A comparative study. *Journal of Educational and Developmental Psychology* 3 (1): 222-233.
- Talsma, K., Schüz, B., Schwarzer, R., & Norris, K. (2018). I believe, therefore I achieve (and vice versa): A meta-analytic cross-lagged panel analysis of self-efficacy and academic performance. *Learning and Individual Differences* 61 : 136–150.
- Wang, Y., Peng, H., Huang, R., Hou, Y., & Wang, J. (2008). Characteristics of distance learners: research on relationships of learning motivation, learning strategy, self-efficacy, attribution and learning results. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning* 23 : 17 - 28.
- Yasin, M. S. & Dzulkifli, M. A. (2011). The Relationship between Social Support and Academic Achievement. *International Journal of Humanities and Social Science* 5 (1) : 277-281.